

Dato: 27. oktober 2023

Innspill flom og skredmelding.

Om MEF

Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) representerer over 2 400 medlemsbedrifter. Disse har en samlet omsetning på om lag 100 mrd. kroner, og sørger for at over 40 000 ansatte har en jobb å gå til. Hovedtyngden av medlemsbedriftene driver maskinell anleggsvirksomhet, men forbundet organiserer også skogsentreprenører, brønnborere og gjenvinnings- og avfallsbedrifter. MEF har egen hovedavtale med LO/Norsk Arbeidsmandsforbund (NAF) og tariffavtaler med NAF og Fellesforbundet.

Forebygging av flom og skred må ivaretas i arealplanleggingen

Forebygging av skredulykker og flomskader bør først og fremst skje i arealplanleggingen hvor risiko- og sårbaranalyser inngår som en del av konsekvensutredningen i planarbeidet. Kartlegging av de ulike naturfarene er en sentral del av dette. Å fange opp farene i byggesaksbehandlingen, er for sent. Det er også viktig at de kommunale planmyndigheter har en aktiv og løpende oppfølging av sine eksisterende arealplaner og gjør de undersøkelser som er nødvendig når det avdekkes, mistenkes eller rapporteres om usikre grunnforhold eller andre naturfarer.

NVE har utarbeidet gode retningslinjer for kommunenes arealplanlegging som skal bidra til kartlegging av grunnforholdene.

Våre medlemmer melder om at det i reguleringsplaner ofte ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til hvor det kan oppstå flomveier. Dette er viktig fakta når en skal kartlegge risikoen for ras og skred samt vurdere kompensierende tiltak. Mange planer er av eldre dato og er ikke oppdatert i henhold til ny kunnskap om farer.

Overvannstemaet bør løftes inn på et høyere plannivå både i områderegulering og kommuneplan.

I utgangspunktet er, slik Gjerdrumsutvalget påpeker i sin utredning (NOU 2022:3 På Trygg Grunn), regelverk og rammeverk tilstrekkelig godt. Men et regelverk blir ikke bedre enn hvordan det anvendes.

I tiden etter raset i Gjerdrum opplever flere av våre medlemmer at en rekke kommuner har foretatt unødvendige innstramning i praktiseringen av plan- og bygningsloven § 28-2 ved at det stilles krav om at det utarbeides geologirapporter selv om det er på det rene at grunnen er oversiktlig og fullt forsvarlig å bygge på. Det bidrar til unødvendig dyre prosjekter. Tiltakene må samsvare med de faktiske farene. Dette viser at det er et behov for at byggesaksbehandlere skoleres slik at de har den nødvendige kunnskap og at regelverket kommuniserer tydelig på hva skal til for å håndtere grunnforholdene på riktig måte.

Vi ber om at det iverksettes tiltak for å styrke kommunene planlegging og en riktig anvendelse av spesielt planreglene i plan- og bygningsloven, slik at vi får gode kommune- og reguleringsplaner som ivaretar sikkerheten slik lovens intensjon er. Kommunenes arbeide med ROS-analyser må styrkes.

Rapportene om grunnundersøkelser må bli bedre

Våre medlemmer melder om at rapportene fra konsulent om grunnundersøkelser ofte ikke er tilstrekkelig gode og de etterlyser at avklaringene må skje tidlig i planleggingen. Eksempler på svakheter er undersøkelser som ligger til grunn for rapporter er i mange tilfeller ikke grundig nok, lite åpenhet om innholdet i rapportene hvor det foreligger flere rapporter og konsulenter som mangler lokalkunnskap.

Forebygging av allerede utbygde områder og eksisterende vei/annen infrastruktur

Det aller meste er bygget. Det må også etableres gode prosesser på det som allerede er bygget.

Skadene etter uværet Hans er store. Store mengder offentlig infrastruktur og privat eiendom er påført enorme skader. Veier og broer må repareres og toglinjen mellom Trondheim og Oslo ble satt ut av spill. Det viser at eksisterende veier og annen infrastruktur ikke er tilstrekkelig sikret og at prosessene er for dårlige.

Veivedlikehold omfatter rassikring og godt vedlikehold av dreneringsanlegg som sikrer veiene mot vannskader.

MEF ber om planmessig opptrapping av bevilgningene til vedlikehold og sikring av infrastruktur på sikt slik at vi på en bedre måte kan sikre eiendom og infrastrukturen i de mest utsatte områder. Sårbarheter må kartlegges, prioriteres og stortingsmeldingen må legge frem en forpliktende plan for å sikre nødvendige tiltak innen rimelig tid.

Beredskap må være en del av en stortingsmelding om flom og skred

Forebygging er viktig. En stortingsmelding om flom og skred bør også handle om å ha en god nok beredskap for å ta vare på det som allerede er bygget når behovene krever det.

Totalberedskapskommisjonen (NOU 2022:3 På Trygg Grunn) anbefaler en tettere integrering av næringslivet i den lokale og regionale beredskapsplanleggingen. Erfaringene fra uværet Hans bekrefter behovet for at lokal og regionale beredskap må styrkes ved større vær- og naturhendelser.

Det er våre medlemmer som disponerer maskinparken for anleggsvirksomhet. Disse medlemmene bistår myndighetene under redningsarbeid, sikring og påfølgende reparasjonsarbeid. MEF har 6 regionskontorer i hele landet som har god oversikt og kjennskap til medlemsentreprenører innen sine regioner og som raskt kan mobilisere entreprenører med nødvendig maskinkapasitet og faglært personale.

Vår erfaring under uværet Hans var et våre regionskontor kom for sent inn for å mobilisere. Videre erfarte vi at kommuner og fylkeskommuner som trengte bistand ikke visste hvem de skulle kontakte. Kommunikasjonslinjer fremstod som tilfeldige etter hvem som kjenner hverandre, og ikke som følge av en planmessig gjennomføring.

Kommuner og fylkeskommuner må i sine beredskapsplaner involvere våre regionskontor og etablere oppdaterte kontaktlinjer for raskt å kunne mobilisere nødvendig maskinkapasitet.